

Γιατί ο κόσμος δεν έχει εμπιστοσύνη στη Δικαιοσύνη;

Κώστας Παπαδάκης

Με αφορμή την υπόθεση των Τεμπών, σωρεία δημοσκοπήσεων αποκαλύπτει την αποδοκιμασία όσων ερωτώνται για το σύνολο των θεσμών και εμφανίζεται για πρώτη φορά να εκδηλώνεται κατά μεγάλο μέρος και σε ό,τι αφορά τον θεσμό της δικαιοσύνης. Δύο στους τρεις ερωτώμενους δηλώνουν έλλειψη εμπιστοσύνης, ακόμα και στη “δικαιοσύνη”. Για όσους φυσικά αναπνέουμε μέσα στις λειτουργίες της, δεν χρειάζεται καμία δημοσκόπηση, ούτε έπρεπε να φτάσουμε στο τραγικό έγκλημα των Τεμπών και τις ανακριτικές εξελίξεις του για να αντιληφθούμε την βασιμότητα της παραπάνω διαπίστωσης. Όσο και αν τα κροκοδείλια δάκρυα, ιδίως αυτά τα οποία ρέουν από κυβερνητικούς οφθαλμούς, απογοητεύονται για το φαινόμενο και επιζητούν να επιρρίψουν την ευθύνη στην αντιπολίτευση και στον «λαϊκισμό», πέραν του ότι, κατά τα όσα παρακάτω θα αναπτύξω, είναι οι ίδιοι που συντηρούν υπαίτια την έλλειψη εμπιστοσύνης προς την “Δικαιοσύνη”, παραβλέπουν μια σωρεία διδαγμάτων της καθημερινής ζωής τα οποία είναι αντιληπτά στην καθημερινότητα της κοινωνίας και διαμορφώνουν αυθεντικά την λαϊκή συνείδηση.

Να γιατί λοιπόν ο κόσμος πράγματι δεν εμπιστεύεται τη “δικαιοσύνη”:

1) Γιατί δεν είναι δικαιοσύνη, αλλά δικαστική εξουσία. Το πρώτο ερώτημα το οποίο αισθάνεται καθημερινά ο πολίτης στην χώρα μας και όχι μόνο είναι το ερώτημα **“Τι σημαίνει «Δικαιοσύνη»;** Οφείλω να διευκρινίσω για ποιόν λόγο θέτω τη λέξη σε εισαγωγικά: Η ίδια η ταύτιση ενός ηθικού και, κατά μία έννοια, ιδεαλιστικού όρου, με τον φορέα ο οποίος καλείται να τον υλοποιήσει, δηλαδή με την δικαστική εξουσία, αποτελεί την αρχή της στρέβλωσης. Είναι σαν να ονομάζουμε το προσωπικό των νοσοκομείων με τον τίτλο “Υγεία”. Και να θεωρούμε αμφισβήτηση της υγείας κάθε κριτική στους γιατρούς. Ουσιαστικά στην προκείμενη περίπτωση, εξυψώνεται στο απροσπέλαστο μια ανθρώπινη εξουσία και μάλιστα εκείνη που έχει τα λιγότερα δημοκρατικά εχέγγυα απ’ όλες τις άλλες: Δεν εκλέγεται, δεν ανακαλείται, δεν ελέγχεται, δεν λογοδοτεί, είναι εξοπλισμένη με ισόβια ανεξαρτησία και υψηλές αποδοχές που αποσκοπούν στο αδιάβλητο της κρίσης της. Δεν είναι τυχαίος ο χαρακτηρισμός της δικαστικής εξουσίας ως δικαιοσύνης. Αποβλέπει στην προστασία της από την κριτική στις αποφάσεις της, που κάποτε ήταν κοινωνικά και πολιτικά απαγορευμένη, με συνενοχή και της συστημικής αριστεράς που συνέβαλε στη νομιμοποίηση του αυταρχισμού της με κατευθύνσεις όπως “Αφήστε τη δικαιοσύνη να κάνει τη δουλειά της”.

2) Γιατί δεν είναι δικαιοσύνη για όλους: Η δικαστική εξουσία, δεσμεύεται να εφαρμόζει το νομοθετικό πλαίσιο το οποίο οι άλλες εξουσίες θεσπίζουν και να συντηρεί την έννομη τάξη η οποία στο σύνολο της εξασφαλίζει την συνοχή του κοινωνικού συστήματος και την κυριαρχία των κοινωνικοοικονομικών σχέσεων παραγωγής. Η έννομη τάξη δεν είναι παρά το πλέγμα των κανόνων εξουσίας (που επίσης η κυρίαρχη νομική ρητορική ονομάζει κανόνες δικαίου) που υπηρετούν και διασφαλίζουν τα συμφέροντα των τάξεων που ασκούν εξουσία. Οι δικαστές, για να μπορέσουν να ανταποκριθούν στην ανάγκη απονομής δικαιοσύνης για τον λαό, ή θα πρέπει να εφαρμόσουν νόμους που ο λαός έχει καταφέρει να κατακτήσει παλεύοντας ενάντια στην εξουσία, ή θα πρέπει να μην εφαρμόσουν νόμους που οι κυβερνήσεις έχουν θεσπίσει σε βάρος του λαού. Και δυστυχώς, τα τελευταία χρόνια η δεύτερη κατηγορία των νόμων γίνεται όλο και περισσότερο πολυάριθμη.

3) Γιατί δεν είναι δικαιοσύνη έννομης προστασίας αλλά “δικαιοσύνη” καταστολής. Ο τρίτος λόγος για τον οποίο η Δικαιοσύνη είναι απεχθής στον κόσμο είναι διότι δεν βρίσκεται πουθενά κοντά του για να λειτουργήσει ως μηχανισμός έννομης προστασίας, ενώ βρίσκεται πάντοτε μπροστά του ως μηχανισμός καταστολής έτοιμος να νομιμοποιήσει κάθε αστυνομική και κρατική αυθαιρεσία και, πολλές φορές, έτοιμος να συγκαλύψει κάθε έγκλημα φορέων οποιασδήποτε εξουσίας.

Είναι η “Δικαιοσύνη” που οι πόρτες της είναι ανοιχτές όλο το εικοσιτετράωρο, Σάββατα,

Κυριακές και αργίες για τους εργοδότες που θέλουν να κηρύξουν απεργίες παράνομες και καταχρηστικές και το επιτυγχάνουν σε χρόνο – ρεκόρ καταργώντας προθεσμίες και δικαιώματα των εργατικών σωματείων σε ποσοστό μεγαλύτερο από 90%.

Αλλά ποτέ με την ίδια ταχύτητα και αποτελεσματικότητα όταν ένας εργοδότης αφήνει απλήρωτο τον εργαζόμενο ή όταν ένας άνδρας δέρνει την γυναίκα του ή δεν πληρώνει διατροφή για τα παιδιά του.

4) Γιατί είναι μία “Δικαιοσύνη” αυταρχική, που δεν έχει αντισταθεί τα τελευταία χρόνια στον **ποινικό λαϊκισμό, την αυστηροποίηση, τις κρατικές και αστυνομικές αυθαιρεσίες** και τη συρρίκνωση κατακτήσεων, ελευθεριών και δικαιωμάτων που μέσα σε ελάχιστα χρόνια έχει κατεδαφίσει τον Κώδικα Ποινικής Δικονομίας, έχει μετατρέψει εκατοντάδες αδικημάτων σε κακουργήματα απειλώντας τα με υψηλότερες ποινές, έχει καταργήσει δικονομικά δικαιώματα και ένδικα μέσα και επιχειρεί ακόμα και στις ποινικές δίκες την διεξαγωγή τους με συνοπτικές διαδικασίες. Που ανέχεται τον κίτρινο τύπο και τους εκπροσώπους των αστυνομικών κάθε μέρα να χειραγωγούν την κοινή γνώμη για υποθέσεις που απασχολούν τη δημοσιότητα αποκαλύπτοντας στοιχεία μυστικών δήθεν δικογραφιών. Μια δικαιοσύνη που δέχεται να δικάζει μέσα σε κτίρια φυλακών τις οποίες καλείται αυτόν τον καιρό να γεμίσει και σε μερικά χρόνια στις νέες φυλακές του Ασπρόπυργου.

5) Γιατί είναι μια Δικαιοσύνη επί χρήμασι: Γιατί όταν θέλει κάποιος “να βρει το δίκιο του”, στοιχίζει πολύ ακριβά. Πέρα από την αμοιβή των δικηγόρων, ένα σωρό έξοδα υπάρχουν για να θυμίζουν σε αυτόν που ζητά την έννομη και δικαστική προστασία ότι για να τεθεί σε λειτουργία το κατάστημα πρέπει να πληρώσει μεγαρόσημα, δικαστικά ένσημα, τέλη απογράφου, εξαγορές ποινών, παράβολα, γραμμάτια προείσπραξης δικηγόρων και, βέβαια, στις αστικές διαδικασίες, αμοιβές δικαστικών επιμελητών για επιδόσεις και εκτελέσεις. Ακόμα και αν κάποιος διάδικος κερδίσει μία υπόθεση, είναι υποχρεωμένος να επιχειρήσει να την εκτελέσει μόνος του, με τεράστια έξοδα και αβέβαιο αποτέλεσμα, εκτός βέβαια αν είναι τράπεζα, fund ή servicer, η δράση των οποίων επίσης παραμένει ανεξέλεγκτη από τα ελληνικά δικαστήρια. Είναι μια δικαιοσύνη που την **απολαμβάνουν οι οικονομικά ισχυροί** που μπορούν να πληρώνουν δικηγόρους και να εξαντλούν τα ένδικα μέσα. Οι άλλοι αργά η γρήγορα εγκαταλείπουν.

6) Γιατί δεν είναι δικαιοσύνη για τον λαό: Την Δικαιοσύνη αυτή ο λαός δεν την είδε **ποτέ να στέκεται δίπλα του,** ούτε στην λαίλαπα της μνημονιακής νομοθεσίας, αφού νομιμοποίησε και έκρινε συνταγματικές όλες τις περικοπές μισθών και συντάξεων, τις

τροποποιήσεις στο ασφαλιστικό, τα δομημένα ομόλογα, το PSI, την ληστρική αφαίμαξη των αποθεματικών των ασφαλιστικών ταμείων. Είναι μία Δικαιοσύνη που στο σύνολο τις σχεδόν νομιμοποίησε όλες τις περιβαλλοντικές αυθαιρεσίες, τις ιδιωτικοποιήσεις και το ξεπούλημα της δημόσιας περιουσίας.

Είναι μια “Δικαιοσύνη” που δεν προστατεύει τα υπερχρεωμένα νοικοκυριά, γιατί μπορεί να προβάλλονται θεαματικά οι περιπτώσεις αποδοχής των αιτήσεων υπαγωγής στο νόμο Κατσέλη, αλλά αποκρύπτεται συστηματικά ότι αυτές αποτελούν ένα μικρό ποσοστό του συνόλου των αιτήσεων, η συντριπτική πλειοψηφία των οποίων απορρίπτεται.

Είναι μια “δικαιοσύνη” που δεν προστατεύει το δικαίωμα στην εργασία συμβασιούχων των Δήμων, που ακόμα και όταν οι τελευταίοι συνομολογούν και αποδέχονται δικαστικά τις πάγιες και διαρκείς ανάγκες, οι σχετικές αγωγές και αιτήσεις απορρίπτονται.

Είναι μια **“δικαιοσύνη” για το κεφάλαιο**, τις τράπεζες, τους εργοδότες, τους ισχυρούς οικονομικά, το κράτος.

Φυσικά, υπάρχουν και εξαιρέσεις. Αλλά τα πάντα κρίνονται από τον κανόνα.

7) Γιατί είναι μια δικαιοσύνη για τον εαυτό της: Την ίδια ώρα ο κόσμος βλέπει μια “δικαιοσύνη” που τα **δικά της συμφέροντα τα υπηρετεί** με εντελώς διαφορετικό τρόπο: Με το λεγόμενο «Μισθοδικείο» (αυτό που πρόσφατα εθεώρησε εαυτό αναρμόδιο για να λύσει την διαφορά μεταξύ Αρείου Πάγου και Συμβουλίου της Επικρατείας ως προς την συνταγματικότητα των κρατήσεων επί των συντάξεων την μνημονιακή περίοδο) επιδίκασε στον εαυτό της τις αποδοχές που, κατά την άποψη του, αντιστοιχούσαν στην διάκριση των εξουσιών και την ισότητα παροχών των λειτουργών του, την ώρα που νομιμοποιούσε τις περικοπές μισθών και συντάξεων πείνας των εργαζόμενων.

Ενώ οι Έλληνες δικαστές, ακόμα και μετά την αφυπηρέτηση (συνταξιοδότησή) τους δικαιούνται να διορίζονται σε διάφορες επιτροπές και, συνεπώς, η προσδοκία συνέχισης της επαγγελματικής τους σταδιοδρομίας μετά την συνταξιοδότηση είναι εύλογο να γεννά τις αντίστοιχες εξαρτήσεις. Το παραπάνω θεσμικό πλαίσιο έχει καταγγεληθεί ακόμα και από την Ένωση Δικαστών και Εισαγγελέων, αλλά εξακολουθεί να ισχύει. Άρα, οι Έλληνες δικαστές, όπως και οι δικαστές ίσως όλου του κόσμου, δεν είναι μόνο θεσμικά μέρος της άρχουσας τάξης, αλλά και οργανικά.

8) Γιατί είναι μία “Δικαιοσύνη - φλου” χωρίς ασφάλεια δικαίου, που κανείς δεν είναι βέβαιος για τίποτα μέσα στην πληθώρα της **πολυνομίας** και των διαδοχικών νομοθετικών

τροποποιήσεων. Όσοι προσέρχονται στα δικηγορικά γραφεία συχνά έχουν την εντύπωση ότι εμπαίζονται από τους δικηγόρους, όταν οι τελευταίοι δηλώνουν αβέβαιοι για το τι ισχύει στην υπόθεση τους, ότι η νομική συμβουλή που θα τους δώσουν, για να είναι ασφαλής, προϋποθέτει χρονοβόρα και, φυσικά, δαπανηρή και αμειβόμενη μελέτη, και διότι τα πάντα αποτελούν ζήτημα ερμηνείας, διαχρονικότητας και μεταβατικότητας.

Το 1993 διαπιστώθηκε ότι η **σχέση του όγκου της νομοθετικής ύλης** ανάμεσα στην Ελλάδα και τις δεκαπέντε πρώτες τότε χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης είναι **40 προς 1**. Για κάθε ένα νόμο δηλαδή που έχει η Γερμανία, η Γαλλία, η Ιταλία κλπ, η **Ελλάδα έχει 40**. Φανταστείτε πόσο ανάλογα **πολλαπλασιάζεται ο χρόνος εργασίας του δικηγόρου ή του δικαστή** προκειμένου να διαγνώσει το νομικό καθεστώς που ισχύει για μια υπόθεση και να αποφασίσει σωστά. Προσωπική μου πεποίθηση είναι ότι αν τότε ίσχυε αυτή η αναλογία, σήμερα έχει πολλαπλασιαστεί. Στα τριανταδύο χρόνια που πέρασαν, έχει προστεθεί σωρεία διατάξεων κοινοτικού δικαίου, αφομοιωμένων (όπως – όπως και μη), εξακολουθεί να συντηρείται και να επαυξάνεται η πολυνομία, που είναι εκατονταπλάσιας αναλογίας σε τομείς όπως το κοινωνικοασφαλιστικό, εργατικό, πολεοδομικό, φορολογικό κ.α., ενώ κανένας από τους κυβερνώντες Υπουργούς Δικαιοσύνης δεν έχει θέσει στόχο οποιαδήποτε κωδικοποίηση στη νομοθεσία. Όλοι τροποποιούν, όλοι απλώνουν και κανείς δεν μαζεύει. Η προμήθεια κωδίκων πρέπει να γίνεται συχνότερα από την προμήθεια εφημερίδων και η απλήρωτη δουλειά των δικηγόρων πολλαπλασιάζεται. Το κυριότερο όμως είναι η ανασφάλεια δικαίου που επικρατεί, μια ανασφάλεια πολύ βολική για τις εκάστοτε εξουσίες, καθώς ελαφρύνει την υπαιτιότητα για την εσφαλμένη εφαρμογή της νομοθεσίας.

9) Γιατί είναι μια “δικαιοσύνη” απελπιστικά αργή, παρά τις συνεχείς υποσχέσεις – κοροϊδίες των εκάστοτε ψευτομεταρρυθμιστών του Υπουργείου Δικαιοσύνης για επιτάχυνση. Και πως να γίνει αλλιώς όταν από τη μια μειώνονται διαρκώς οι υποδομές σε ανθρώπινο δυναμικό και κτίρια και από την άλλη η αθεράπευτη πολυνομία πολλαπλασιάζει τον χρόνο ενασχόλησης των παραγόντων της;

“Πρόχειρα ναι, γρήγορα όχι” έλεγε για τη δικαιοσύνη το πετυχημένο σλόγκαν μιας δικηγορικής παράταξης πριν 25 περίπου χρόνια αντιστρέφοντας το διαφημιστικό σλόγκαν γνωστής αλυσίδας ταχυφαγείων και είχε δίκιο. Σήμερα η κατάσταση είναι χειρότερη και από τότε. Όλα είναι πολύ αργά, εκτός από όσα ωφελούν το κεφάλαιο, την εργοδοσία, τις τράπεζες και το κράτος.

10) Γιατί είναι μια “δικαιοσύνη” μονομελής - επισφαλής, διότι ενώ τη παραπάνω κατάσταση για να αντιμετωπισθεί, θα απαιτούσε περισσότερα μάτια και χέρια στην άσκηση

της δικαστικής εξουσίας, για λόγους οικονομικών περικοπών η δικονομική νομοθεσία των τελευταίων δεκαπέντε χρόνων ωθεί συστηματικά σε περιορισμό τα πολυμελή δικαστήρια και αυξάνει επικίνδυνα τις αρμοδιότητες των Μονομελών, που έτσι και αλλιώς υπήρχαν σε Ειδικές Διαδικασίες, ανεξαρτήτως του ύψους του ποσού της υπόθεσης (κακώς επίσης) που καλούνταν να κρίνουν. Όμως τα μονομελή δικαστήρια, εκτός του ότι επαυξάνουν επικίνδυνα τις πιθανότητες δικαστικής αυθαιρεσίας, περιορίζουν σε ένα και μόνο πρόσωπο την ευθύνη για την ορθή εφαρμογή του δικαίου στην υπόθεση που αντιμετωπίζουν, και αυτό φυσικά προκαλεί και λάθη και καθυστέρηση.

11) Γιατί είναι μια “δικαιοσύνη” χωρίς λαϊκή συμμετοχή: Η συμμετοχή του λαού στην απονομή της Δικαιοσύνης περιορίζεται όλο και περισσότερο. Το άρθρο 97 του Συντάγματος ορίζει, ακόμα, ότι τα κακουργήματα και τα πολιτικά εγκλήματα δικάζονται από Μικτά Ορκωτά Δικαστήρια που συγκροτούνται από τακτικούς δικαστές και ενόρκους, όπως ο νόμος ορίζει. Ωστόσο, η νομολογία του Αρείου Πάγου έχει καταργήσει την έννοια του πολιτικού εγκλήματος, ενώ τα κακουργήματα, με ειδικούς νόμους (η διατύπωση «όπως ο νόμος ορίζει» είναι η **κάτω βουλή** που έλεγε ο Μαρξ ότι υπάρχει σε κάθε συνταγματική ελευθερία και αποτελεί τον δρόμο για την αναίρεση της), με όλο και περισσότερους κοινούς νόμους, δικονομικούς, τρομονόμους και μη, εξαιρούνται από την αρμοδιότητα των Μικτών Ορκωτών Δικαστηρίων και υπάγονται στην αρμοδιότητα Τριμελών και, πλέον, Μονομελών Εφετείων. Είναι ζήτημα αν πλέον τα Μικτά Ορκωτά Δικαστήρια απασχολούν το 10% της ύλης των κακουργημάτων, ενώ οι αρμοδιότητες της όλης σύνθεσης του δικαστηρίου, σε αυτές δηλαδή που αποφασίζουν και οι ένορκοι, περιορίστηκαν με τον τελευταίο νόμο Φλωρίδη στο ελάχιστο. Και βέβαια κανείς εργοδότης δεν θα δώσει άδεια και κανένα κράτος δεν θα αποζημιώσει σοβαρά τον εργαζόμενο εκείνο που κληρώθηκε ένορκος για να συμμετάσχει σε μία δίκη. Αποτέλεσμα είναι ότι μεθοδευμένα κληρώνονται ένορκοι μόνο δημόσιοι υπάλληλοι και τραπεζοϋπάλληλοι.

12) Γιατί είναι μια “δικαιοσύνη” ανοργάνωτη, που δεν σέβεται, αλλά καταταλαιπωρεί όσους εμπλέκονται στην απονομή της: Οι υποδομές και σε εγκαταστάσεις και κτίρια και σε ανθρώπινο δυναμικό, λιγοστεύουν, τα χιλιάδες οργανικά κενά σε θέσεις γραμματέων και δικαστών δεν καλύπτονται και τα ανακριτικά γραφεία, αυτά που διενεργούν ανακρίσεις για σοβαρές, χρονοβόρες και ογκώδεις υποθέσεις, δεν επανδρώνονται με το απαιτούμενο προσωπικό, γενικό και ειδικό, ενώ δεν υπάρχουν καν κριτήρια για τον τρόπο τακτοποίησης των δικογραφιών και αρχειοθέτησης και σήμανσης των εγγράφων τα οποία περιέχονται σε αυτές. Μόνο πορτιέρηδες της δικαστικής αστυνομίας έχουν προστεθεί, που δεν προσφέρουν προς το παρόν τίποτα εκτός από την εκνευρισμό των εισερχομένων στα δικαστήρια με τους σχολαστικούς ελέγχους τους. Οι αίθουσες μικρές και χωρίς θέρμανση. Το σύνολο σχεδόν

των φωτοτυπικών δικαστηρίων στα δικαστήρια δεν εκτυπώνουν έγχρωμες φωτοτυπίες, ενώ το σύνολο των αστυνομικών τμημάτων, που δυστυχώς εξακολουθούν να διαθέτουν προανακριτική εξουσία, λαμβάνουν χειρόγραφες καταθέσεις μαρτύρων, αλλά κανείς Υπουργός δεν ενδιαφέρθηκε για τίποτα από αυτά.

13) Γιατί είναι μια **“δικαιοσύνη”** που όχι μόνο εκδικείται τους εχθρούς του κράτους, αλλά και **συγκαλύπτει τα εγκλήματα του κράτους**. Αστυνομικές αυθαιρεσίες, ξυλοδαρμοί διαδηλωτών και κρατουμένων, στημένες αστυνομικές δικογραφίες, διογκώσεις κατηγορητηρίων, νομιμοποιούνται από την ανοχή και την αδιαφορία της ακόμα και όταν καταγγέλλονται και αφήνονται στη δυνατότητα αναπαραγωγής. Μία «Δικαιοσύνη» που συγκαλύπτει τα εγκλήματα των άλλων εξουσιών, ακόμα και όταν αυτά είναι αφορούν κορυφαία πρόσωπα, όπως πρόσφατα το σκάνδαλο των υποκλοπών σε βάρος του Ν. Ανδρουλάκη. Εύλογα η κοινωνία **δαισθάνεται τον κίνδυνο συγκαλύψεως** για τα Τέμπη, για τα οποία άλλωστε έχει τόσες και τόσες αφορμές: Το μπάζωμα, τα ετεροχρονισμένα βίντεο, οι αποκαλύψεις για μεταφορά λαθραίων φορτίων, τα εύφλεκτα φορτία, οι παρεμβάσεις του Πρωθυπουργού λίγες μέρες μετά το δυστύχημα με την διατύπωση συγκεκριμένης εκδοχής που σήμαινε παράλληλα κατεύθυνση στον προσανατολισμό της ανακριτικής έρευνας. Όπως εύλογα πλανάται το ερώτημα αν θα συγκαλυφθεί το έγκλημα του ναυαγίου της Πύλου με τους 650 νεκρούς μετανάστες και πρόσφυγες. Όπως γινόταν και θα είχε γίνει και με τη Χρυσή Αυγή αν ο λαός δεν κατέβαινε στους δρόμους.

14) Γιατί αυτήν την “δικαιοσύνη” **δεν την εμπιστεύονται ούτε καν αυτοί** που μας καλούν να την εμπιστευτούμε. Ξεκίνησα την αναφορά μου αυτή λέγοντας ότι υπεύθυνη για την απαξίωση της Δικαιοσύνης είναι η ίδια η κυβέρνηση. Δεν χρειάζεται μεγάλη ανάλυση για να γίνει αντιληπτό. Μόλις ανέφερα την περίπτωση του ναυαγίου της Πύλου, που ο κυβερνητικός εκπρόσωπος «στόλισε» ανάλογα τον «Συνήγορο του Πολίτη» επειδή πρόσφατα με πόρισμά του ανέδειξε τις έως τώρα ανεπάρκειες της προκαταρκτικής εξέτασης. Ήταν ένα σπουδαίο δείγμασεβασμού των συνταγματικά θεσπισμένων «Ανεξάρτητων Αρχών. Ίδια αντιμετώπιση είχε και η Α.Δ.Α.Ε. στο σκάνδαλο των υποκλοπών. Αλλά ας μην μείνουμε μόνο σε αυτά.

Αυτός που καταργεί την Δικαιοσύνη και **παραλύει την ανεξαρτησία** της για να κατοχυρώσει την δική του ασυλία είναι **η ίδια η κυβερνητική εξουσία**. Το **άρθρο 86 του Συντάγματος** είναι εκείνο το οποίο απαγορεύει στους Εισαγγελείς της χώρας την άσκηση οποιασδήποτε ποινικής δίωξης εναντίον όσων διατελούν ή διετέλεσαν μέλη της κυβέρνησης ή Υφυπουργοί για ποινικά αδικήματα που τέλεσαν κατά την άσκηση των καθηκόντων τους. Απαγορεύεται όχι μόνο δίωξη, αλλά ακόμα και προανάκριση ή προκαταρκτική εξέταση κατά

των προσώπων αυτών χωρίς προηγούμενη απόφαση της Βουλής. Και απ' όσο θυμάμαι, κανένα πολιτικό κόμμα στις αλλεπάλληλες συζητήσεις για την τροποποίηση του Συντάγματος στην διάρκεια της μεταπολίτευσης δεν έχει ζητήσει την μεταβολή του άρθρου αυτού. Όταν λοιπόν η κυβερνητική εξουσία με την ευρύτατη συναίνεση και της θεσμικής αντιπολίτευσης **αυτοεξαιρείται από την ποινική εξουσία των δικαστικών και εισαγγελικών αρχών** της χώρας, αφού θέτει ως ανάχωμα την κοινοβουλευτική πλειοψηφία, δείχνοντας με αυτόν τον τρόπο ότι δεν έχει καμία εμπιστοσύνη η ίδια στην Δικαιοσύνη, τότε ποια εμπιστοσύνη να έχει ο κόσμος ; Και για ποια κοινοβουλευτική πλειοψηφία μιλάμε, αυτήν που της εξασφάλισε ένα **καλπονοθευτικό εκλογικό σύστημα**, πλειοψηφικό, που της έδωσε την δυνατότητα με το **41% του 40%** των έγκυρων ψηφοδελτίων, δηλαδή με το **16%** περίπου του ελληνικού λαού, να έχει **165 βουλευτές!** Με αυτήν την πλειοψηφία έχει την δυνατότητα να αποκλείει την άσκηση της ποινικής λειτουργίας από τους φυσικούς δικαστές και εισαγγελείς προς όφελος του σιναφιού της, κι έτσι μπορεί να σώζει τους Καραμανλήδες και τους Τριαντόπουλους, και παλιότερα άλλους κι άλλους.

Θα διακινδύνευε ο πρωθυπουργός να συμπεριλάβει στο ψηφοδέλτιο των εκλογών 2023 τον Υπουργό Μεταφορών της περιόδου εκείνης αν η τυχόν ποινική του δίωξη εξαρτιόταν από τον φυσικό του δικαστή και εισαγγελέα και όχι από την παραπάνω κοινοβουλευτική ψευτοπλειοψηφία; Και ποιο μήνυμα αποπνέει άραγε προς την κοινωνία όταν εκείνος ο Υπουργός που ένα μήνα πριν λοιδορούσε τα συνδικαλιστικά όργανα του Ο.Σ.Ε για το εξώδικο που του είχαν στείλει και επισήμαναν την έλλειψη ασφάλειας στις διαδρομές των τρένων και κατήγγελλε προκλητικά βουλευτές που την αναπαρήγαγαν στην Βουλή, όταν ακόμα και μετά το έγκλημα αυτό παρέμεινε και πάλι υποψήφιος;

Ας αφήσουν λοιπόν την υποκρισία και τα κροκοδείλια δάκρυα. Ας αφήσουμε κι εμείς τις αυταπάτες.

.....

Δεν είναι φυσικά υπεύθυνοι μόνο οι δικαστές για όλα αυτά. Οι δικαστές είναι υπεύθυνοι κυρίως για τις "δικαιοδοτικές τους κρίσεις", δηλαδή τον τρόπο με τον οποίο ασκούν δικαστική εξουσία, αν όντως απονέμουν δικαιοσύνη ή κλείνουν τα μάτια μπροστά σ' αυτήν. Το γεγονός ότι **αισθάνονται υπόλογες** οι διορισμένες από την κυβέρνηση Πρόεδρος και Εισαγγελέας του Αρείου Πάγου και σπεύδουν με δημόσιες δηλώσεις τους υποκαθιστώντας ακόμα και εκείνους που έχουν διορίσει ως επίσημους εκπροσώπους τους να αντιπαρατίθενται με τους συγγενείς των θυμάτων στα Τέμπη ή ακόμα και με αρχηγούς κομμάτων, σημαίνει ότι **η οργή της κοινωνίας έχει διαπεράσει τα άλλοτε άπαρτα τείχη τους**. Αν μη τι άλλο, η

απαγόρευση του δικαιώματος κριτικής στην δικαστική εξουσία, η θεοποίηση, η αναφορά της ως «Δικαιοσύνης» και η απαράδεκτη κατεύθυνση «Αφήστε την Δικαιοσύνη να κάνει την δουλειά της» έχουν ευτυχώς προ πολλού παρέλθει. Αν άλλωστε πρέπει να αφήσουμε την Δικαιοσύνη να κάνει την δουλειά της; γιατί τότε να μην αφήσουμε και την κυβέρνηση τότε, και την Βουλή να κάνουν την δική τους δουλειά ; Γιατί να διαδηλώνουμε, να απαιτούμε και να κινητοποιούμαστε;

Αυτό που μπορεί να μετριάσει την κατασταλτική και ταξική λειτουργία της δικαστικής εξουσίας προς όφελος του λαού είναι αν ο ίδιος οργανωθεί και μαζί με τον προοδευτικό νομικό κόσμο επιδιώξει σημαντικές κατακτήσεις οι οποίες αποδυναμώνουν τις κρατικές και δικαστικές αυθαιρεσίες προς όφελος του.

Τέτοιες είναι (όπως ενδεικτικά) στην **ποινική** δίκη η κατάργηση της αστυνομικής προανακριτικής εξουσίας και όλου του νομοθετικού πλέγματος της αυστηροποίησης και του ποινικού λαϊκισμού, καθώς και η αποκατάσταση των δικονομικών δικαιωμάτων, ελευθεριών, ενδίκων μέσων και βοηθημάτων και η ενίσχυση των αρμοδιοτήτων των μικτών δικαστηρίων.

Στην **αστική** δίκη η επαναφορά της αμεσότητας και της προφορικότητας της διαδικασίας, αφού στα εννιά χρόνια λειτουργίας του το σύστημα της «Νέας Τακτικής Διαδικασίας» έχει καταφανέστατα αποτύχει, και κυρίως η **ανάληψη των ευθυνών του κράτους** και η απευθείας πληρωμή ιδίως των οικονομικά αδύναμων κατηγοριών διαδίκων (εργαζόμενοι, αξιώσεις διατροφής κλπ) απευθείας από το Δημόσιο με εκχώρηση και υποκατάσταση του στα δικαιώματα των δανειστών. Σήμερα το Δημόσιο μπορεί να διώκει εφ' όρου ζωής οποιονδήποτε θέλει και η έννομη προστασία που οφείλει να παρέχει δεν εξαντλείται στον δικονομικό χειρισμό της υπόθεσης, στην πλήρη αποκατάσταση.

Και στην **διοικητική** δίκη η καθιέρωση επιτέλους της αμεσότητας και της προφορικότητας για μικρές διαφορές ουσίας, ώστε ο πολίτης να μπορεί να επιδιώξει την ακύρωση π.χ. ενός προστίμου χωρίς να πρέπει τρέχει σε δικηγόρους και να υποβάλλει τριπλά ένδικα μέσα και τα αντίστοιχα παράβολα για να δοκιμάσει να βρει το δίκιο του.

Δεν ξεχνάμε λοιπόν ότι η Δικαιοσύνη αποτελεί το σύνολο των κανόνων δικαίου που διέπουν τον τρόπο άσκησης της εξουσίας και, ως στοιχείο εποικοδομήματος, δεν μπορεί παρά να στηρίζει και να στηρίζεται στην κοινωνικοοικονομική βάση που το παράγει.

Για αυτό και δεν την “εμπιστευόμαστε”. Όχι μόνο εμείς οι δικηγόροι που ο ίδιος ο νομοθέτης που μας εγκαθιστά στη δικονομία μας επιβάλλει να είμαστε κριτικοί σε αυτήν, αλλά όλη η

κοινωνία. Γιατί αναλογίζεται πολύ καλά αυτόν τον καιρό το ερώτημα **“Δικαιοσύνη” για ποιόν»;**

Και σε αυτούς που καλούν να μην συμμετάσχουμε στις διαδηλώσεις της 28.2.2025 και όποιες επόμενες με το σκεπτικό ότι “Η δικαιοσύνη απονέμεται στα δικαστήρια και όχι στους δρόμους” απαντάμε ότι ναι, η “δικαιοσύνη” απονέμεται στα δικαστήρια, αλλά κατακτιέται στους δρόμους.

Γιατί η δικαιοσύνη δεν χαρίζεται, κατακτιέται!

Αθήνα, 23.2.2025

Κώστας Παπαδάκης

δικηγόρος

π. μέλος του Δ.Σ. του Δ.Σ.Α

π. δημοτικός σύμβουλος Αθήνας